

C111 – ECO11

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2005-2006

19 januari 2006

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ECONOMIE, WERK EN SOCIALE ECONOMIE

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Jan Laurys tot mevrouw Fientje Moerman, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over het industriële-sectorbeleid van de Europese Commissie	1
Vraag om uitleg van mevrouw Anissa Tamsamani tot mevrouw Fientje Moerman, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over de problematiek van de nachtwinkels en voorstellen van gemeentelijke retributies	3

Vraag om uitleg van de heer Jan Laurys tot mevrouw Fientje Moerman, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over het industriële-sectorbeleid van de Europese Commissie

De voorzitter: De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys: Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, dames en heren, we hebben hier en elders al vaak gepraat over de toekomst van de industrie in Vlaanderen, en of niet alles kennis-economie zou worden.

Toevallig kwam ik in het bezit van een mededeling van de Europese Commissie van 5 oktober 2005 over de toepassing van het Lissabonbeleid van de Unie. Ik vind het merkwaardig dat men in die mededeling nogal sterk pleit voor de toekomst van de industrie in de EU. Het gaat heel expliciet over het versterken van het industriële weefsel in de Europese Unie, en men pleit voor een geïntegreerde en pan-Europese aanpak van het industriebeleid.

De nota beslaat slechts veertien bladzijden. Op de eerste bladzijde wordt gepleit voor een voorwaardenscheppend horizontaal beleid vanuit de overheid. Nadien volgt er een slotanalyse per sector. De Europese Commissie bekeek 27 sectoren. Ze erkent dat de problematiek nogal verschilt van sector tot sector en dat een aangepast beleid nodig is. Over de sectoren heen wil de Commissie een soort coördinerende rol spelen.

Mij was de nota niet bekend. Mevrouw de minister, kende u de inhoud van deze mededeling? Was u daarmee vertrouwd? In welke mate hebben de lidstaten overleg gepleegd met de Europese Commissie? En indien dit gebeurde, welke input heeft Vlaanderen binnen dit overleg gehad? Indien er nog geen overleg is geweest met de lidstaten, is dat dan nog gepland?

Sluit de sectorgebonden aanpak, die deze regering heeft uitgewerkt voor specifieke sectoren, zoals de automobielsector en de life sciences aan bij de voorstellen van de Commissie? Is hierover overleg gepleegd met de Europese Commissie?

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, dames en heren, ik heb dit thema in de voorbije maanden al herhaaldelijk aangekaart. Ik heb de studie van professoren Sleuwaegen en De Backer nog eens nagekeken. In hun conclusies pleiten zij voor clusters en samenwerking tussen netwerken van ondernemingen omdat het heel belangrijk is in het kleine Vlaanderen een kritische massa – zoals de professoren het noemen – te creëren om onze troeven uit te spelen. We hebben een kritische massa aan klanten en geschoold personeel nodig.

Ik wil me aansluiten bij de vierde vraag van de heer Laurys. In welke mate wilt u de initiatieven die gericht zijn op de automobielsector en de life sciences verder uitwerken?

De voorzitter: Minister Moerman heeft het woord.

Minister Fientje Moerman: Mijnheer Laurys, als u mij lapidair vraagt of ik de mededeling van de Commissie ken, moet ik uiteraard ja zeggen.

Ik ben het niet eens met het uitgangspunt in de eerste zin van uw vraag. U zegt dat bepaalde mensen zeggen dat er plaats is voor de industrie, terwijl anderen alles zetten op de kennis-economie. Die tegenstelling – ik kan het niet genoeg herhalen – is fout. Ik ben het wel met u eens dat we een evenwichtige economie moeten hebben, met een industriële en een dienstencomponent, maar ik behoor niet tot de groep mensen die alles op diensten willen richten en de industrie willen laten vertrekken. De industrie heeft de kennis-economie, innovatie en onderzoek en ontwikkeling nodig om te overleven. Dat is het competitief voordeel van onze industrieën dat we voorop moeten stellen.

In mededeling COM (2005) 474 zegt de Europese Commissie dat een gezonde industriële sector van essentieel belang is om de groeidoelestellingen in Europa te bereiken en om als Europese Unie op economisch en technologisch vlak excellentie na te streven. In de beleidsbrief Economie heb ik daar expliciet naar verwezen. Op bladzijde 4 staat:

‘Vlaanderen opteert resoluut voor het beleidspad dat Europa gekozen heeft. Zeer recent stelde de heer Verheugen, Europees Commissaris voor Ondernemingen en Industrie, in zijn visienota dat de industrie een vitale rol te vervullen heeft in de vrijwaring van de welvaart in Europa. Hij wijst er echter op dat de overheid met subsidies en protectionisme geen nieuwe jobs kan creëren, maar dat de overheid daarentegen het juiste kader moet scheppen waarin de industrie kan groeien. Deze visie impliceert horizontale beleidsmaatregelen in plaats van het vroegere regionale of sectorbeleid.’

We onderschrijven de visie van de Commissie. Het economisch beleid dat in Vlaanderen wordt gevolgd, is conform het Europese industriële beleid. Vlaanderen opteert er inderdaad voor om een flankerend beleid te voeren via horizontale beleidsmaatregelen en niet in hoofdzaak via het vroegere regionale of sectorbeleid.

De mededeling van de Europese Commissie is tweeledig. Enerzijds wordt een sectoranalyse voor 27 sectoren voorgesteld, waaronder luchtvaart, automotieve, biotechnologie, voeding, ICT, farmaceutica, textiel en hout. De Commissie heeft systematisch de uitdagingen en kansen voor die 27 sectoren in kaart gebracht. De bevindingen zijn opgenomen in de bijlage bij de mededeling.

Op basis van die analyse presenteert de Commissie in het tweede deel van haar document een aantal sectoroverschrijdende conclusies. Daarnaast worden een aantal sectoroverschrijdende aanbevelingen en een aantal sectorspecifieke aanbevelingen geformuleerd.

Het tweede document is het non-paper van het voorzitterschap, met nummer 13.143/05. Daarin worden de politieke beleidslijnen van de EU ontwikkeld die moeten bijdragen tot de integratie van onderscheiden beleidsprocessen, meer bepaald de gevolgen van de Lissabon Midterm Review, het beleid inzake competitiviteit en het innovatieprogramma, afgekort CIP en Better Regulation.

Deze opsomming was niet limitatief.

U vroeg in welke mate de lidstaten overleg hebben gepleegd met de Europese Commissie en wat de bijdrage van Vlaanderen daarbij is geweest. Er wordt over deze mededeling inderdaad overleg gepleegd met de Europese Commissie, binnen de reguliere overlegstructuren.

De bijdrage van Vlaanderen is voornamelijk, maar niet uitsluitend gericht op de volgende aspecten. Er is de KMO-toegankelijkheid van de Europese programma's. Dat is voor ons een cruciaal aandachtspunt. Iedereen weet dat de KMO's de ruggengraat van onze economie vormen. De Europese programma's moeten dus zo zijn opgesteld dat ze toegankelijk zijn voor de KMO's. Er is ook het voortzetten van Better Regulation-acties, om de administratieve last in te perken, en het versterken van het onderzoeken ontwikkelingsinstrumentarium, met het oog op een competitief sterke toegevoegde waarde van onze industrieën.

Deze input is vertaald in de uiteindelijke Belgische standpuntbepaling, zoals blijkt uit de verslagen van de desbetreffende intra-Belgische overlegstructuren. U weet dat als er een lidstaatstandpunt naar voren wordt gebracht, dat op voorhand is bepaald in een aantal gremia waarin, naargelang de materie, ook de gewesten of gemeenschappen vertegenwoordigd zijn.

Het overleg tussen de lidstaten over dit onderwerp heeft onlangs nog plaatsgehad, namelijk naar aanleiding van de Raad van Ministers van de Europese Unie inzake Competitiviteit en Groei van 28 en 29 november 2005. Op de agenda stond een bespreking tussen de ministers over deze elementen. Dit overleg zal in de lente onder het Oostenrijkse voorzitterschap worden voortgezet. Vlaanderen zal hier verder bij worden betrokken.

Dan was er de vraag of de sectorgebonden aanpak die ik inderdaad al heb ontwikkeld voor de automobieliindustrie en de levenswetenschappen aansluit bij de commissievoorstellen, en of er overleg is gepleegd. Ik wijs er nogmaals op dat de hoofdmoot van het beleid horizontale, flankerende maatregelen zijn. Daarmee bedoel ik dat de instrumenten, kanalen en programma's openstaan voor alle sectoren en domeinen. Er is echter sprake van een tweeledige benadering. Naast de horizontale aanpak zijn er ook sectorspecifieke acties, vertaald in de rondetafelconferenties voor specifieke sectoren. De voertuigensector was de eerste. De tweede conferentie, inzake de levenswetenschappen, loopt momenteel. Volgende week gaat de rondetafelconferentie inzake de chemische sector van start. Dat is ook een erg belangrijke en erg innoverende sector van de Vlaamse economie.

Het doel is steeds hetzelfde: alle betrokkenen samenbrengen om de uitdagingen en pijnpunten voor de

sector te inventariseren, en op basis daarvan gezamenlijke actiepunten te bepalen voor een optimaal flankerend beleid voor die sector. Daarbij maken we in eerste instantie gebruik van de horizontale instrumenten, maar er kunnen ook specifieke acties nodig zijn. We werken ook niveauoverschrijdend: bij de rondetafelconferentie voor de chemische sector zullen ook de andere beleidsniveaus worden betrokken. Een voorbeeld van een horizontale maatregel is de maatregel inzake de ploegenarbeid in het twaalfpuntenplan voor de auto-industrie. Dat is een federale bevoegdheid. Die maatregel is daar ontstaan, maar is niet beperkt tot ploegenarbeid in de automobielsector. Hij heeft een horizontale weerslag op de hele economie, op alle economische activiteiten waar gebruik wordt gemaakt van ploegenarbeid. Via die sectorale benadering kunnen er dus ook maatregelen worden genomen die effecten hebben op andere sectoren. Soms worden er maatregelen genomen die het cruciale aandachtspunt zijn in één sector, maar een horizontaal karakter hebben.

Voor de voertuigindustrie hebben we een actieplan opgesteld dat momenteel volop wordt uitgevoerd. Die rondetafelconferentie is dus niet afsloten, maar loopt verder. De man die dit voor ons behartigt en stuurt, is de heer Geysen, de voormalige CEO van Opel. Die blijft dat doen, en die vier werkgroepen blijven bijeenkomen. Op het einde van de eerste ronde, bij de eerste plenaire vergadering, hadden we trouwens beslist om de vakbonden bij alle werkgroepen te betrekken. Tijdens de volgende rondetafelconferentie zullen ze van bij het begin overal aanwezig zijn. Dat is immers een gemakkelijke manier van werken.

Het Life Sciences Platform werd eind vorig jaar opgestart. De conclusies ervan zouden er net voor de zomer moeten zijn. De rondetafelconferentie voor de chemische sector begint volgende week. De acties voor de voertuigsector zijn onder meer: lastenverlaging ploegenarbeid, monitoring loonhandicap, verruiming concept innovatie, innovatief aanbesteden, proactieve sensibilisering inzake procesinnovatie, accountmanagers, samenwerking op het vlak van logistiek, herziening groenestroombeleid, accijnsverlaging- of vrijstelling op energieproducten en afstemming tussen vraag en aanbod inzake arbeidskrachten, ook in verband met opleiding.

De actiepunten met betrekking tot innovatie sluiten grotendeels aan bij die van de Cars 21 High Level Group van de Europese Commissie. Een voorbeeld daarvan is de aandacht die we hebben voor brand-

stofcellen en hybride motoren. Ook is er het concept van innovatief aanbesteden, dat als pilootproject zal worden toegepast in de voertuigsector. Er is eveneens het ontwikkelen van bussen met alternatieve aandrijflijnen.

Ook de minister die verantwoordelijk is voor de bussen, mevrouw Van Brempt, en milieuminister Peeters zijn daarbij betrokken.

Bij de start van het Cars 21 initiatief heb ik EU-Commissaris Verheugen geïnformeerd over de activiteiten van de Vlaamse task force voertuigenindustrie. Ook het actieplan werd meegedeeld. De task force volgt ook de werkzaamheden van Cars 21 op.

Tot slot wil ik nog medelen dat elke nieuwe maatregel van de regering steeds via de geëigende kanalen wordt getoetst aan de Europese regelgeving. De Vlaamse Regering heeft via haar cel bij de Belgische permanente vertegenwoordiging bij de EU een directe toegang tot de Europese Commissie om sectorale maatregelen te laten toetsen. Daardoor kunnen we af en toe informeel eens nagaan of we wel goed bezig zijn.

De voorzitter: De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys: Toen ik het hier had over het feit dat de industrie een beetje wordt afgeschreven, had ik zeker niet de minister voor ogen. Ik ben veel eerder verwonderd over de houding van de Europese Commissie terzake. Eerlijk gezegd: ik was niet op de hoogte van die non-paper, en de verwijzingen naar uw beleidsbrief moeten me ontgaan zijn. Wellicht heeft dat te maken met onze werkverdeling hier.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Anissa Tamsamani tot mevrouw Fientje Moerman, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over de problematiek van de nachtwinkels en voorstellen van gemeentelijke retributies

De voorzitter: Mevrouw Tamsamani heeft het woord.

Mevrouw Anissa Tamsamani: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, in het

verleden hebben mevrouw Van Den Heuvel en de heer Van Nieuwkerke hierover al vragen gesteld aan minister Van Mechelen. In het licht van een aantal recente ontwikkelingen wil ik hier nog even op terugkomen.

Op verschillende plaatsen in Vlaanderen, voornamelijk in de steden, bestaat tegenkating tegen het toenemend aantal nachtwinkels en winkels waar men voordelig naar het buitenland kan bellen. Het gaat over de zogenaamde phoneshops of belwinkels.

De klachten van omwonenden van dergelijke winkels zijn gelijklopend: nachtlawaai, verkeersoverlast van snel en slecht geparkeerde auto's, plaatsen die in de praktijk hangplekken zijn waar men goedkoop kan drinken en het vermoeden dat achter de vensters en togen van deze winkels allerlei illegale praktijken plaatsvinden. Gerichte controles in de afgelopen jaren door de sociale en milieu-inspectie en door de politiediensten bevestigen dat er effectief heel wat overtredingen gebeuren. De lokale overlast en de oneerlijke concurrentie met andere plaatselijke handelszaken wordt versterkt door het herhaaldelijk voorkomen van deze inbreuken.

Het is echter niet alleen kommer en kwel. De aanwezigheid van dit soort winkels toont aan dat er een maatschappelijke vraag naar is. Werkenden en studenten kunnen er terecht voor de aankoop van een maaltijd of van andere producten zoals drank. We moeten er rekening mee houden dat de nachtwinkels ook voor heel wat tewerkstelling zorgen. De tewerkstelling in de nachtwinkels varieert van een tot drie voltijdse werkkrachten per winkel. In de Belgische nachtwinkels zouden ongeveer 4.000 mensen werken.

Onderzoeksbureau Food in Mind kwam eind 2004 tot een getal van 2.254 nachtwinkels in België. De afgelopen jaren noteerde men een jaarlijkse aangroei met 115 nieuwe nachtwinkels. Voor de belwinkels gelden vergelijkbare cijfers. Het BIPT ontving tussen 1999 en 2004 ongeveer 2.000 aangiften van belwinkels, wat overeenkomt met 1.500 telefoonwinkels verspreid over België. Het verschil tussen het aantal belwinkels en het hoger aantal aanvragen heeft te maken met het snelle verloop van eigenaars van deze zaken. De aangroei van aangiften van belwinkels is groot: in 2000 en 2001 waren er een 170-tal aanvragen, in 2004 reeds 687.

De forse toename van het aantal nachtwinkels en belwinkels staat in schril contrast met de continue

daling van het aantal kleine voedingsdistributeurs en buurtwinkels. De UNIZO-studiedienst bevestigt dit aan de hand van sprekende cijfers: op 5 jaar tijd is het aantal buurtwinkels in België met 30 procent gedaald, terwijl de spreiding van het aantal buurtwinkels in Vlaanderen reeds het kleinst is. In Vlaanderen is op 2 jaar tijd 1 buurtwinkel per 20.000 inwoners verdwenen.

Zelfstandigenorganisaties als UNIZO pleiten in hun actieplannen en standpunten over buurtwinkels en nachtwinkels voor de stimulering van een kwalitatief aanbod van buurtwinkels én nachtwinkels. Als het over nachtwinkels gaat, benadrukt UNIZO dat er ook bonafide nachtwinkeliers zijn.

Dit is een reden te meer om de malafide nacht- en belwinkels aan te pakken. Er bestaan heel wat instrumenten om een streng beleid te voeren. Zo kan een gemeente een of meerdere bijzondere bestemmingsplannen wijzigen. Een BBP kan bijvoorbeeld uitsluiten dat bepaalde handelsactiviteiten zich vestigen in woonzones of vastleggen hoeveel handelsvestigingen in een bepaalde zone zijn toegelaten.

Een gemeentelijke stedenbouwkundige verordening kan gemotiveerde bepalingen bevatten over afmetingen, indeling en esthetiek van handelsvestigingen zoals nachtwinkels. Ook bij de toekenning van een stedenbouwkundige vergunning, nodig voor het opstarten van een telefoonwinkel of een nachtwinkel, kan de gemeente uitbatingsvoorwaarden opleggen.

Daarnaast kan de gemeenteraad politieverordeningen aannemen die uitbaters van nachtwinkels en phoneshops verplichten hun zaak netjes te houden, ervoor te zorgen dat cliënteel niet samentroeft voor de etalage en geluidshinder voorkomen. Als de uitbater niet de juiste maatregelen neemt, kan hij door die verordening van de politie een administratieve boete tot 250 euro krijgen. Men kan zelfs vrij eenvoudig overgaan tot een tijdelijke of definitieve sluiting van de zaak.

UNIZO denkt net als de Hoge Raad voor Zelfstandigen ook vooral aan bijkomende instrumenten voor de gemeenten om malafide nachtwinkels te sluiten en hun opening te verhinderen. De gemeenten moeten gerichte administratieve sancties nemen om overtredingen te bestraffen.

Sommigen menen of meenden dat in een nieuwe vestigingswet het onderscheid tussen nacht- en dagwin-

kels moet vervallen. De federale sp.a-fractie wil dit onderscheid wel behouden, om op te kunnen treden tegen misbruiken en overaanbod die de belangen van andere plaatselijke handelaars en omwonenden schaden. Er is wel eens sprake van oneerlijke concurrentie.

De kernvraag blijft hoe je het aantal nacht- en belwinkels kunt reduceren tot een economisch en maatschappelijk aanvaardbaar niveau, zonder daarbij de bonafide winkeliers te treffen.

Het voorstel van minister Van Mechelen is dat samen met de VVSG wordt gezocht naar een model van stedenbouwkundige verordening die gemeenten kunnen gebruiken in hun lokaal beleid. De strenge stedenbouwkundige verordening die in Hasselt werd uitgevaardigd, geldt hier als voorbeeld.

Intussen hebben enkele steden en gemeenten zoals Mechelen en Lier besloten om het over een andere boeg te gooien. Zo heeft Mechelen een aantal weken geleden een reglement ingevoerd inzake de gemeentelijke retributies die de uitbating en de vestiging van nieuwe nachtwinkels praktisch onmogelijk maken. Het stadsbestuur was van plan een jaarlijkse retributie van 3.000 euro en een vestigingstaks van 12.500 euro in te voeren voor alle nacht- en belwinkels. Intussen zijn deze bedragen gereduceerd tot 1.500 euro jaarlijkse retributie en 6.000 euro vestigingstaks.

Het invoeren van nieuwe lokale belastingen is een verkeerd signaal in de strijd voor meer en betere buurtwinkels in het algemeen. De toename van het aantal nachtwinkels en het groot verloop van uitbaters bewijst op zich reeds hoe moeilijk het is, ook financieel, om een gezonde kleine winkel op te starten en te laten bestaan. In het specifieke geval van de nachtwinkels vrezen wij dat een veralgemenende aanpak perverse effecten kan hebben.

Wij vrezen dat dit soort lokale maatregelen te algemeen gericht is tegen alle nachtwinkels waardoor vooral de malafide uitbatingen die veel geld hebben meer kansen zullen hebben om een zaak te starten en te behouden en niet de doelgroep die wij beogen, met name diegenen die misschien moeilijk een job kunnen vinden en dan beslissen om een kleine zaak op te starten.

Mevrouw de minister, beschikt u over een recente analyse van het verloop en de aanwas in de exploi-

tatie van gewone buurtwinkels, nachtwinkels en belwinkels en van overnames, nieuwe vestigingen, faillissementen en sluitingen? Wat vindt u van de beleidsplannen in bepaalde steden om door middel van hoge vestigings- en uitbatingsbelastingen de aanwas en het voortbestaan van deze winkels te bestrijden?

De voorzitter: De heer Peumans heeft het woord.

De heer Jan Peumans: Mevrouw de voorzitter, naar aanleiding van de bespreking van de beleidsbrief heb ik al een vraag gesteld over de buurtwinkels. Ik heb al 24 jaar een uitvoerend mandaat in een plattelandsgemeente. Alle initiatieven die tot nu toe al zijn genomen voor buurtwinkels, hebben nog niet veel uitgehaald. Het platteland draait immers op de diepvries en de wagen. Dat bleek onder meer uit de eindthesis van een student sociologie. Ook in mijn gemeente verdwijnen nagenoeg alle winkels, enkel bakkers en slaggers handhaven zich nog.

De vraag die we ons moeten stellen, is wat nu eigenlijk de gemeentelijke autonomie is en wat wordt gestuurd door de overheid. Voor de BPA's kan de gemeente een aantal maatregelen nemen. Het is echter niet zo eenvoudig om over te gaan tot een tijdelijke of definitieve bestuurlijke sluiting van de zaak. Zo is het niet gemakkelijk om bijvoorbeeld overlast te bewijzen. Daartoe moet je je bestuurshandelingen heel goed kunnen motiveren. De overheid beschikt momenteel over een aantal maatregelen zoals de gemeentelijke administratieve handelingen.

Er moet een heel duidelijk onderscheid worden gemaakt tussen de buurtwinkel en de nachtwinkel die ook op het platteland zijn opmars maakt. In Vlaanderen heeft een op drie gemeenten minder dan 10.000 inwoners. Veel Indiërs beginnen nu ook op het platteland met nachtwinkels. Mijn vraag is nu wat precies valt onder de gemeentelijke autonomie en wat onder de regels van de hogere overheid. Ik vind dat een lokaal bestuur een dergelijk probleem het best kan inschatten. Mevrouw Tamsamani gaf het voorbeeld van Mechelen waar een retributietaks worden geheven. In die optiek moet een duidelijk onderscheid worden gemaakt tussen stad en platteland.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Mevrouw de voorzitter, begin 2005 heb ik deze problematiek in het kader

van de stedenbouwkundige vergunningen bij minister Van Mechelen aangekaart. Ik wil me aansluiten bij het belangrijk onderscheid dat de heer Peumans daarnet heeft gemaakt. Er is in mijn ogen een groot verschil tussen buurt- en nachtwinkels.

Tijden de bespreking van de beleidsbrief van de minister en van de begroting 2006 hebben we het al over de buurtwinkels gehad. In de begroting 2006 is hiervoor een bedrag ingeschreven en een programma uitgewerkt. Hoewel ondertussen nog maar anderhalve maand voorbij is, zou ik de minister graag om een stand van zaken in dit verband vragen.

Wat de nachtwinkels betreft, moeten we het onderscheid tussen bonafide en malafide handelaars maken. Dit onderscheid is zeer belangrijk en bemoeilijkt het beleid op talrijke vlakken. De lokale besturen zijn het best geplaatst om te beoordelen of een nachtwinkel al dan niet een meerwaarde voor de lokale gemeenschap inhoudt. Zij kunnen best nagaan of een nachtwinkel in het ergste geval zelfs voor overlast zorgt. De lokale besturen zijn het best geplaatst om in dit verband regulerend op te treden. In mijn ogen gaat het hier veeleer om een stedenbouwkundige opdracht.

Ik ben niet erg blij met de beslissing van het stadsbestuur van Mechelen. Ik heb niet de indruk dat de burgemeester het erg op belastingen heeft begrepen. Toch wendt hij in dit verband de tweede functie van een belasting aan. Er zijn twee redenen om een belasting te heffen. De eerste reden is het vergaren van inkomsten, de tweede is het moduleren van het gedrag. Wat deze laatste functie betreft, gaat het hier duidelijk om een second-best oplossing. We mogen trouwens het verschil tussen bonafide en malafide handelaars niet uit het oog verliezen. De malafide handelaars zijn vaak het best in staat om dergelijke taksen te betalen.

Ik wil hier nog even op de stedenbouwkundige vergunningen ingaan. Ook in de gemeente waar ik burgemeester ben, zijn we met aanvragen geconfronteerd. We hebben de verordeningen van Hasselt en van Bilzen opgevraagd. Tot onze grote verbazing blijkt de administratieve verordening in deze gemeenten niet aan de orde. Volgens deze verordeningen is het verplicht om voor elke bestemmingswijziging een stedenbouwkundige verordening aan te vragen. Voor de lokale dienst Ruimtelijke Ordening betekent dit ongetwijfeld een zware werkoverlast.

In Puurs hebben we een eenvoudiger oplossing gezocht. We hebben een stedenbouwkundige ver-

ordening in het leven geroepen die specifiek op de winkels met abnormale openingsuren is toegespitst. Een en ander hebben we al aan Arohm voorgelegd. We hebben wel de indruk dat het provinciaal bestuur moeite met onze verordening heeft. De bestendige deputatie van Limburg heeft een veel strengere verordening goedgekeurd. De bestendige deputatie van Antwerpen staat hier enigszins aarzelend tegenover.

Om die reden heb ik minister Van Mechelen ongeveer een jaar geleden gevraagd dit probleem door middel van een omzendbrief op te lossen. Ik beweer niet dat hij verordenend moet optreden, maar ik denk enkel dat een omzendbrief al een stap in de goede richting zou vormen. Hij heeft me toen geantwoord dat hij dit samen met de VVSG zou onderzoeken. Ondertussen zijn we een jaar later en ik heb de indruk dat hij niet graag initiatief neemt. Minister Van Mechelen kijkt momenteel de kat uit de boom. Volgens mij wacht hij op een initiatief van de VVSG. Een omzendbrief zou tot een eenduidig beleid in heel Vlaanderen kunnen leiden. In elk geval gaat het hier om een bevoegdheid van de minister van Ruimtelijke Ordening, en niet om een bevoegdheid van de minister van Economie.

De voorzitter: Minister Moerman heeft het woord.

Minister Fientje Moerman: Mevrouw de voorzitter, zoals anderen al hebben gezegd, heb ik niets met retributies of stedenbouwkundige verordeningen te maken. Dat is mijn buurt- of nachtwinkel niet. Ik zal evenwel proberen de gestelde vragen te beantwoorden.

De heer Peumans heeft verklaard dat hij voor alle suggesties openstaat. Ik zal dan ook met een kleine anekdote beginnen. In mijn dorp is er geen nachtwinkel, er is wel een buurtwinkel. De uitbaatster laat 's nachts haar koopwaar gewoon buiten staan. Wie 's nachts thuiskomt en nog wat pepers of tomaten voor de spaghettisous nodig heeft, kan die daar gewoon oppikken, een briefje onder de deur steken en 's anderdaags gaan betalen. Een dergelijk systeem werkt natuurlijk enkel wanneer iedereen het respecteert en niemand de voorraad plundert. Informele regelingen kunnen bepaalde problemen oplossen.

Mevrouw Tamsamani zou graag een recente analyse van het verloop van het aantal nacht-, buurt- en belwinkels krijgen. We beschikken niet over permanente statistieken over de aanwas van het aantal winkels, het aantal faillissementen en overnames, de nieuwe vestigingen of de sluitingen. Hoewel er duidelijk een verschil tussen deze types van handelszaken is, bestaan hiervoor geen aparte NACE-codes. Het is

met andere woorden niet mogelijk ze op te splitsen. Er bestaat enkel fragmentarisch ad-hocstudiemateriaal dat methodologisch de deelmarkten van de buurt-, de nacht- en de belwinkels in kaart brengt.

We mogen ervan uitgaan dat nacht- en belwinkels buurtwinkels zijn. Het is evenwel duidelijk dat de overgrote meerderheid van de buurtwinkels handelszaken met gewone openingsuren en met een ruimer assortiment aan consumptiegoederen zijn.

Ik ken inderdaad de cijfers van het onderzoeksbureau Food In Mind met betrekking tot de nachtwinkels en die van het BIPT met betrekking tot de belwinkels.

Wat de evolutie van de buurtwinkels betreft, is mijns inziens de meest recente informatiebron de studie die professor Van Ossel, professor Retail & Trade Marketing aan de Vlerick Leuven Gent Management School, uitvoerde naar aanleiding van het vierde Belgian Consumer Goods onderzoek in oktober 2005. De studie is dus heel recent. Belangwekkend is zijn bevinding dat de kleinere buurtwinkels tot 400 vierkante meter in de komende jaren marktaandeel zullen afsnoepen van de hypermarkten. Volgens professor Van Ossel is de verwachte groei van dit winkeltype een duidelijke breuk met het verleden. Na ruim dertig jaar van daling, zowel van het aantal als van het gezamenlijk marktaandeel van deze handelszaken, zou het tij nu dus keren.

Bepaalde steden proberen door middel van hoge vestigings- en uitbatingsbelastingen de aanwas en het voortbestaan van nachtwinkels en phoneshops te bestrijden. In de mate dat deze beleidsplannen en fiscale maatregelen behoren tot de autonomie waar de steden en gemeenten over beschikken, komt het mij niet toe om mij hierover uit te laten. Er is al verwezen naar de bevoegdheid van minister Van Mechelen voor de stedenbouwkundige aspecten. De relatie tussen de Vlaamse overheid en de steden en gemeenten en de graad van autonomie vallen onder de bevoegdheid van minister Keulen. Ik wil die autonomie en de subsidiariteit respecteren.

Ik signaleer overigens dat een recent wetsontwerp van de federale minister van Middenstand en Landbouw, mevrouw Laruelle, de gemeenten het recht geeft om de geldende regels inzake openingstijden te verstrengen omwille van veiligheidsredenen of redenen van openbare orde en kalmte. Het opleggen van beperkingen voor de openingsuren of de vestigingsplaats behoort tot de voorgestelde mogelijkheden.

Ik heb in deze commissie bij de bespreking van mijn beleidsbrief gezegd dat ik samen met minister-president Leterme een project wil opstarten. Ik richt me op de buurtwinkels, de minister-president richt zich op de plattelandswinkels. We willen een call organiseren, en we leggen nu de criteria vast. De wetenschappers zijn het zoals gewoonlijk niet altijd met elkaar eens. We zullen de knoop zelf doorhakken.

De voorzitter: Mevrouw Tamsamani heeft het woord.

Mevrouw Anissa Tamsamani: Ik dank u voor uw antwoord, mevrouw de minister.

In de steden groeit het aantal Express GB's en dergelijke winkels. Die spelen in op een bepaalde vraag van de bevolking.

Minister Fientje Moerman: Mag ik u even onderbreken? Ik ben één aspect vergeten. Onlangs heb ik gelezen dat het marktaandeel van de supermarktjes aan benzinstations toeneemt. Dat heeft onder meer te maken met de openingsuren.

Mevrouw Anissa Tamsamani: Ik vind dat zelf een positieve evolutie. Dat zijn ook mijn winkels omdat ik doorgaans laat thuiskom.

U wilt de regelgeving overlaten aan de steden en gemeenten. Ik respecteer die uitspraak, maar ik vermoed dat u toch een mening hebt. Als we kleine zelfstandigen willen stimuleren, lijkt het me geen goed idee dat de gemeente retributies oplegt. Daarmee worden degenen getroffen die wel ondernemingszin aan de dag leggen, maar niet de middelen hebben. Ze worden dan uitgesloten. Ik blijf op mijn honger zitten voor mijn tweede vraag.

Minister Fientje Moerman: Dat begrijp ik, zeker als de sluitingsuren van die aard zijn dat u niet op tijd in de winkel geraakt. Ik ben daarvoor niet bevoegd. U kunt niet naar mijn intenties vragen en evenmin naar mijn mening, alleen naar mijn beleid.

Ik verwijs opnieuw naar de call en het project naar de buurt- en plattelandswinkels. De openings- en sluitingsuren vallen onder de bevoegdheid van federaal minister Laruelle. Retributies vallen onder de bevoegdheid van minister Keulen, en stedenbouwkundige vergunningen vallen onder de bevoegdheid van minister Van Mechelen. Ik stel voor dat u minister Laruelle laat ondervragen door een federale

collega en dat u zelf mijn Vlaamse collega's onder-
vraagt. Ik begeef me niet op het bevoegdheidssterrein
van anderen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
